

Cabo de Gatas on seitse mõistatust.

Esimene mõistatus on koerasita mõistatus. Täpsemalt öeldes: koerasita puudumine. Esimesest päevast peale olen endamisi mõelnud, et miks ei ole Cabo de Gata promenaadil tegelikult mitte kunagi koerasitta – kui koeri on ometigi massiliselt?

Teine mõistatus: maatükid poolkõrbes ühes nendel asuvate armetute laudputkadega, mida valvavad mustad hundikoerad. Milleks see? mõtlen endamisi. Need ei ole aiamaalapid ega kohad, mis sobiksid puhkamiseks. Kas inimesed toovad siia mingeid väärtasju, et lasta irevil hammastega penidel neid valvata?

Kolmas mõistatus: kohver. Miks jätab keegi oma kohvri tühermaale? Küllaltki uue, kalli, ratastega kohvri, mis juba ise on väärt asi. Ainuüksi kujutus, et keegi sellist ratastega kohvrit läbi kõrbeliiva tirib, on absurdne. Ja eelkõige, mõtlen ma endamisi: kas ma poleks pidanud sellel tasasel maastikul ometigi kohvri juurde kuuluvat inimest nägema?

Neljäs mõistatus: rohelised tomatid, mis ühel päeval rannal lebavad. Võib küsida: mis sellest? Mingilt laevalt on paar kasti tomateid kaotsi läinud. Võimalik, et need libisesid tormi ajal tekilt... Aga niipea, kui hakkab selle üle järele mõtlema, muutub asi mõistatuslikuks, ja mida kauem ma mõtlen, seda enam. Mis ajast peale transporditakse tomateid tekil, kiiskava päikese käes? Ja kuidas saab olla, et tomatid jõuavad siia „kinniselt”, nii et nad täidavad peaaegu tühikuteta, ütleme, käsipalliväljaku suuruse ala? Ja kuidas jõuavad nad veel mõni päev pärast tormi kaldanõlvaku ülemisele servale?

Ma ei ole päris kindel, kas ma arvestasin ka hüsteerilised tädid mõistatuste loendisse. Aga torni suhtes olen kindel.

Tornist oleksin pidanud ammu rääkima, sest ma näen seda iga päev, lähen sealt iga päev mööda, aga torni mõistatuslikkust hakkasin küll alles hiljuti aduma – sestpeale kui ameeriklane ära kadus. See võimas ehitis ületab kõik Cabo de Gata majad. Torn on ümmargune, jäme ja savikollane. See näeb välja nagu malend. Nagu kindlusetorn, ainult et ilma kindlusetat. Selle asemel ümbritseb teda ühe telliskivi paksune, veidi rohkem kui mehekõrgune müür, mis aga võrdluses mõjub armetuna; on tunne, et selle saab vabalt jalaga puruks lüüa. Ja veel üks detail, mis püüab tornile abitul, peaaegu lapselikul moel kindluse iseloomu anda: torni uks on maapinnast nelja või viie meetri kõrgusel ja selle ukse ees kõrgub – iseseisva ehitisena – järsk trepp, mille meetrilaiune vahemaa torniga ületatakse üleval väikese tõstesilla abil. Sissepääsu kohal, otsekui uhke majaomaniku oma käega kleebitud, toretsevad säravad meresinised plaadid, millesse on sisse põletatud valged tähed, mis ilmselt selgitavad ehitise mõtet: *Guardia Civil*.

Aga mida see seletab? Milleks vajab selline küla nagu Cabo de Gata sellist ehitist? Ja veelgi imelikum: miks seisab see ehitis otse rannas, kaldaliival, päris

kaluripaaside kõrval? Politsei valvepost see ei ole (Cabo de Gata politseivalve on ühes väikeses majas küla keskel); vaatlustorniks on see liiga massiivne, liiga jässakas, selle ehitamisel on kõrguse asemel eelistatud tugevust. Teisest küljest on torn kindluseks liiga tühine, äärmisel juhul kaitseks keskaegsete relvade vastu. Kants piraatide vastu? Mauride kallaletungide vastu? Ainult et see ei sobi mitte sugugi küla kaitseks, vaid üksnes iseenese kaitseks! Kants iseenese kaitseks?

See on kuues mõistus. Seitsmes on surnukirst.

Tormiööst saadik lebab see seal, tollest ööst saadik, kui ameeriklane kadus. Vähemasti nägin mina teda viimast korda sel ööl, ja viimane, mida ma mäletan, on see, kuidas ta tiibu lehvitades püüab hüsteerilisi tädisid jäljendada. Umbes seal, võib-olla ka natuke maad kaugemal, võib-olla ka mitte (sest mul pole aimu, kui kaugemale me tol ööl purjus peaga läksime), seal see lebab – üsna täpselt Cabo de Gata ja soolaküla vahel.

Üks laeva surnukirst, mis muud? Ilma ilustusteta, juba küllaltki murenenud metallkirst, piisavalt suur, et inimene sisse mahuks: isegi väga pikk inimene. Torm ei ole jaksanud seda kuivale toimetada, nii lebab see vee ja maa vahepeal. Lained ümbritsevad seda, loksudes.

Loomulikult ütleb mu mõistus, et see ei saa olla surnukirst. Kas ametivõimud jätaksid surnukirstu lihtsalt rannale lebama? Aga võimalik, et seda pole veel keegi märganud? Või vaidlevad ametivõimud selle kuuluvuse üle, kuna kirst on maabunud täpselt kahe jaoskonna piiril? Või arvavad nad, et selle minema toimetamise eest peab vastutama mingi mereteenistus?

Igal pärastlõunal suundun sinna, et vaadata, kas kirst on ikka veel seal. Minu jalutuskäikudel on äkki eesmärk, suund. Need jalutuskäigud sarnanevad üksteisega – arvestamata väikesi muudatusi, mida meri iga päev esile toob, kaldale uhub, minema kannab, arvestamata iga päev muutuvat kohinat, arvestamata vee pidevalt muutuvat värvust, mis vastavalt sellele, kui tugevas liikumises vesi on, varieerub hõbehalli ja türkiissinise vahel.

Merikarpe ei korja ma enam ammu – sestpeale kui olen paar ilusat leidnud: ühe iga naise jaoks oma elus. Karolin sai okkalise, sest punaseks värvunud spiraalkarbi. Ja kuigi Sarah loomulikult minu naiste hulka ei kuulu ega ole ka veel naine, olen ma tallegi ühe karbi pühendanud: ühe sileda valge veenuskarbi, mis lebab ühes teiste karpidega minu toa kitsal aknalaual. See karp sarnaneb kohmetust tekitaval moel sellega, millele tema nimi vihjab, ja kui ma ta üles tõstan ja tema õrna kumerust puudutan, tundun ma endale pisut kuritegelikuna.

Seevastu otsin ma „kanajumalaid”¹, see tähendab auguga kivisid.

Mulle meenub, et kord Läänemere ääres vaidlesime Karoliniga tõsiselt selle üle, kas auguga tulekivide puhul on ikka tegemist õigete kanajumalatega. Siin Cabo de Gatas tulekivisid peaaegu polegi, sellegipoolest ma tulekivi ei

¹ *Hühnergott, kurinõi bog* – „kanajumal” (slaavlaste väljamõeldis) pandi kanadele kaela, et see kaitseks neid kurja vaimu Kikimora eest.

puudutakski, sest tegelen otsimisega ebauskliku tõsidusega, ja mind ei jäta rahule mõte, et leitava kivi liigist justkui sõltuks midagi – mis siis? Nii täpselt ei sõanda ma seda piiritleda. Kui leian ilusa ümmarguse, siis on kõik ilus ja ümmargune; kui leian niru ja lameda, siis on kõik niru ja lame; ja kui ma lepin tulekiviga, on kõik petlik.

Muide ma olen juba kaks kanajumalat leidnud. Kuid üks nendest oli äärmiselt ebasümmeetriline, auk täiesti servas, ja teine nägi välja nagu kasvaja. Heitsin mõlemad kõrvale, sõna otseses mõttes, nimelt merre. Nüüd pean uue leidma, tingimata, sest kui ei leia, kui ei leia...

Nii käin, pilk maas, uurin pinnast. Teokarpide lubi krigiseb jalge all. Aeg-ajalt ilmuvad väikesed kruusakivialad. Ma ei tohi seisma jääda, kummaline reegel. Aeglaselt käimine on lubatud. Sammun edasi, kruusakivid krudisevad. Kajakad löövad minu kohal lärmi. Ma kuulen neid, aga ei näe. Mu pilk on maha suunatud. Ma otsin, otsin... Kui ei leia, siis... Mis siis?... Meri kihistab naeru. Ta vatrab. Meri hingab. Meri on äkki vakka, terve hetke ja veel ühe... ainult tuul, mis minu kõrvus pasundab? – ja siis on ta jälle kohal, see meri. Annab endast teada, otsekui oleks mind ninapidi vedanud: naeru puristades.

Siis olen surnukirstu juures. Keeran ringi: Aafrika poole. Ajan end sirgu, pilk otse. Nüüd puhub tuul mulle näkku. Äkki hakkab ümismema Ameerika hümni. Selle õpetas mulle selgeks Jimi Hendrix, tema kuulus esinemine Woodstockis: Jimi Hendrix rapib Ameerika hümni, öeldi. Aga sellest, mis alles jäi, piisas igatahes, et seda meloodiat mulle igaveseks mällu söövitada, seda rasvast kolmkõla alguses, mis tõusta ei jaksa, *D*-duur, kui ma ei eksi, aga siis ülespoole, üles, kõrgele õhku kerkib, see heli, see heroiline Fender Stratocoasteri heli, nagu Hendrix seda mängis, see on see, mida ma kuulen, kui ma pooleldi enesesse pööratult, samas aga üle mereavaruste Ameerika hümni ümisen. Käsi mütsi ääres, sõjaväeline tervitus, nii seisan seal ja avaldan oma langenud ameeriklasest sõbrale viimset au.

Tagasiteel: piljardibaar. Istun leti ääres, rüüpan väikeste lonksudega oma kohvi, mida baarimees serveerib mulle ikka veel koos küpsise ja suhkruga. Vahin televiisorit: lukuauku teise maailma. Ja mõtlen endamisi, kas äkki polegi see maailm õige. Ja see, milles mina olen, on pettepilt?

Päikeseloojak tundub mulle ühtäkki kunstlik. Istun oma pingile, proovin tajuda: et ma olen planeedil Maa, et liigun, selg ees, pööreldes läbi ilmaruumi – kuid see, mida ma näen, on punane ketas, mida keegi aeglaselt, nagu nähtamatust nõõrist alla merre tirib.

Siis lähen oma tuppä, loen nii-ja-nii mitmendat korda ajalehte: lugusid Euroopa Liidu komissaridest, kes vaidlevad sibulate ja maasikate läbimõõdu üle; ühe teadmata kadunud riigi riigipeast.

² Elektrikitarre tootev firma.

Manchego söömisest on natuke abi. Kuidas küll maitsevad asjad kõige paremini seal, kust nad pärit on? Kuigi nad transportimisel mitte midagi materiaalist, midagi tõestatavat ei kaota?

Siis süütan kuus küünalt, heidan voodisse. Vahin kuut varju, mis natukese aja pärast võbisema ja hüplema hakkavad. Ja natukese aja pärast hakkab ise võbisema ja hüplema.

Kui ma õigesti mäletan, siis oli see õhtul enne seda õhtut, kui ilmus kass.